

8
Dicit ei vltic⁹ vbi sup. qd si quis deliberato a^o accu-
set aliquē de crimine. vel de eo qd infamiam ha-
bet sibi annexam ppter vindictam. scz vt eū ifamet vel
aliter puniri faciat? peccat mortaliē. eciam si verū
ē qd accusat siue denūciat: qz affectū primo malū
p se. i. ppter malū. necessario ex odio venit. Si autē
ex incōsulto seruoze ire hoc faciat. vel si sit leuis cul-
pa ad quā nec infamia nec pena alicui⁹ q̄uitatis se-
q̄ur: reiale pccm ē. Finis eī pene. accusatorū ē corre-
ctō: a terror alioz ne filia p̄mittāt. Vt ei aug⁹ dicit.
Siue plectē do siue ignoscē do h^o solū bñ agit. vt vi-
ta hoīm corrigat. et i h^o p̄sistit tenuolēcia caritatis.
Qualitē visitatoēs i actu visitatōis se hēre debeāt.
De q̄busdā cautelis valde notabilib⁹. q̄ i rēgulis
patrū p̄ma fronte nō occurūt. sicut a venerabilib⁹
p̄ribus accepi. et in dictis ipsoz legi. aliq̄ pauca hic
annotare studui pro qualicūqz directione visitato-
rū: si tñ hijs indigeāt. aut gratū extiterit. In p̄mis
aduertere conuenit. qd venustas totius actus hui⁹
solēnis. ex eoz p̄uidentia p̄cipue dependet: et ob
hoc circūsp̄cte procedere debent: ne bonū pacis et re-
ligiōis qd p̄mouēdū et augēdū suscepāt. p eoz idis-
cretōez et negligēciā diminuāt aut p̄ic⁹ destituantur.
Pec dubiū qn iuxta sententiā senece. sicut magna
verēdicia ē medico si plā ad cimitēiū trāsmittat fu-
nera: sic iudici aut p̄icipi. si ad patibulū aut aliam
penaz trāsmittat corpora viua. In hoc ei vt idē dicit.

f

negligētia et seuidia p̄cipis dephēditur fil et ipro
uidēcia q̄n̄ subiectos a lit̄ admistraē nescit. **Q** si hoc
ita apud sclares p̄cipēs cōfusiū iudicat̄ q̄ntoma
gis apud sp̄iales p̄rēs ignominiosū decernit̄ si ho
mines bone volūtatis a p̄ter ī paucis defūosos sua
temeritate apli⁹ turbaueūt. **H**uc accedit v̄bū cuius
dā simplices seiozi⁹ q̄d q̄busdā visitatorib⁹ min⁹ ad
huc peria⁹ r̄ndit. **C**ya q̄d iā fecistis q̄d nūc ē? **Q**m̄q̄
de melioze pacē habuim⁹ an̄ aduētū v̄m q̄ modo
iā actu p̄pleto. **q̄si. d.** **E**t labore a exp̄sas p̄didistis
a nichil boni apud nos pepistis q̄n̄p̄mo peiores nos
reddidistis. **filqz** res turbacior de maib⁹ v̄s euola
uit. **D**cm̄ ē hoc notabile et a valentib⁹ viris eo am
pli⁹ approbatū q̄ id hō sine felle. nō tñ sine rutv̄e illo
rū h̄tēi⁹ loq̄bat̄. **I**ta dū vult fortit̄ facē a sine cōsilio
exiē ī plū. finē iueiet luctuosū. **D**ecor̄ igit̄ visitaōis
ab ipis visitatorib⁹ max̄ie dep̄det. a turpitudine eius
de si q̄n̄ accidit ipis p̄ oib⁹ iputatur. **E**t h̄o de p̄mo sa
tis dictū. **E**t igit̄ ipi visitatores suū hōrē a salutē p̄
curēt fil et alioz. q̄druplex officū ī isto actu exercē
h̄nt. q̄z debet se s̄b⁹ exhibē. vt p̄rēs. vt aicos. vt ad
uocatos. vt iudices. **I**n p̄o sollicitos. in 2o tenuolos.
in 3o prudētes. in 4o strēnuos. se monstrare debent.
Pena q̄ppe autoritas siue sollicitudo si nō fuerit dul
cedie allocuōis tenuole p̄fusa. citius amarescit. a
ip̄a aica tenuolēcia si ignaues prudēt nō erudiat.
strēnuēqz aulos corripit. citi⁹ in p̄tēptū dilabit̄. **H**ec
oia b̄t̄is greḡ. in pasto. a alijs locis. pleni⁹ p̄seq̄t ad

longū. **S** q̄ntū nūc sufficit. ē dicendū practice. sicut a
plūb⁹ exptis audiui. q̄ p̄ter in visitacōib⁹ ubi dat
audiēcia debita tā sapiētib⁹ q̄ in hpiētib⁹. illi apli⁹
frēs accusaē solēt. q̄ min⁹ de v̄tute p̄cipiant. Nā s̄m
bt̄m ter. sup cātica. valde rara virt⁹ ē. **f**raſne v̄tuti
nō inuidē. ser. 29. Quis ei sic p̄fici. vt dū se p̄ alijs
defectuōsū repperit. nichilo in⁹ de alieno p̄fectu gau
dēs. ab illis in v̄tute gratulet se supatū. **R**az valde
hoc. s̄ indignacō nō rara. Que utiqz iuidia ex pprio
defectu oritur. et p̄ter cōtra illos vadit. q̄ prudentia
et fortitudie alijs p̄eminēt. **H**ec enim due virtutes
maxie sūt honorabiles. licet q̄nqz min⁹ amabiles.
aut suaves. **N**odūt igitur aīales sp̄ūales. et ip̄a sua
amari tudie cotidie tatescūt. suspirātes anxie si hora
appropiet. q̄ diu p̄cepta venena sub sp̄e v̄tutis diffū
dāt. **G**raue ē ei impietatis plūbū. et possessore suū acer
be cruciat. meliusculeqz h̄re aīm⁹ se putat. si reuelat
ex p̄te p̄ cupitā vindicacōez p̄mittat. **I**nualescūt g⁹
exhilarātes facies suas. q̄ vit hora ip̄oz. et q̄dquid
poterūt euomūt. et in ip̄a sua denūciacōe quā blande
inchoarūt. nō nūq̄ vsqz ad aptā p̄umeliā p̄hiliunt.
q̄ si p̄ns sit quē fuscaē nitūt. **S**equitur ira ḡuis. idig
nacō dura. p̄motō vehemēs. ac signa passiois solite
q̄ si p̄ v̄tūitate feruescūt. **R**idēre ad h̄ si nō apud
meipz. cotidie misterii stolidi feruoris expirer. q̄ dū
fons erupit. nō modicā m̄ v̄cūdiaz generat et p̄tau
dinē. **S**ed h̄ magis miror. quō bōe volūtatiz hoīes

ociēs p̄sternit: et tūitē et iterū p̄ clarā sue rēsa
mie de p̄hensāq; stoliditatē. rediē nō cessat. et viros
eciā magne lēature et expiēcie. in p̄stinā foueā p̄gu
state nimmietati. stōlida q̄dā subtilitate tā subito p̄ci
pitaē poterit. Tēdet ultra p̄se q̄ vilitatē istā. q̄ eciā
vltro q̄ ḡtū ē seipaz p̄palaē solet. Exiuit ob hoc p̄
ābiū notabile: viz mltos nos h̄rē accusatoēs. et pau
cos. **H**° ē dicē. Paucos n̄s eē q̄ debite sciāt accusaē: et
nichilo in p̄ples de ea se itromitte solē. Et h̄ p̄m^o la
borinc^o visitatoz orit^o: vt sc; de p̄hēdāt caute. q̄ spū
vnus q̄s agatur. q̄ fratru errata denūciaē p̄sumit.
Et tm̄ de sc̄do satis dictū. **T**ercio visitatoēs adūtere
h̄nt illā regulā famosissimā: q̄ virt^o ē circa difficilia.
et sp̄ in medio cōsistit: et extrema viciosa sūt. Ex quo
sequitur: q̄ q̄nto denūciaē ē vehemēciōz. tāto ē magis
suspectus habēd^o. q̄si a spū p̄hily alien^o. Et q̄d ob
iciūt de mādato sibi fō: dicēdū q̄ regule patz a spū
fō principaliter edite. nō solū p̄cipiūt rē fieri. h̄ eciā
debite fieri: sicut exēplificat de celebracione missaz.
vbi nō m̄ior p̄mo maior sollicitudo occurrit de h̄o vt
digne celebret. q̄ vt simplr celebret: et sic de alijs. **N**ū
ad p̄pōitū n̄m. sp̄ huiusmōi cāe q̄ cōiter inter hoies
bōe volūtatis vtilai solēt. ad m̄iōzē p̄tē sūt iter p̄
tāde: p̄m q̄ aug^o dicit: meli^o eē vt i futuro iudicō ar
guamur de nimia m̄ia. q̄ de nimia seueritate. **H**uic
alludit eciā sm̄a oracij dicētis: q̄ optim^o ē q̄ m̄iōs
vrgēt. **S**icut et alie sc̄tēcie paganoz p̄cordāt p̄lime

Verecū dū igit̄ sit religioso a gētiliū p̄bitate deuinci-
q̄ ad angelicā pietatē adipiscēdā cotidie debet p̄fici-
sci. **¶** Si aliquis ita sit versipellis . ut oēs obseruet .
ac sub ouina pelle dissilata ira . crudelem aim celet .
aliosq; velut anguilla sua lubricitate maculaē p̄ten-
dat . oīo nō est audiend⁹ . q̄ huiusmodi tēptacio in
hoīe bone volūtatis . ut vlc̄ d̄ dicit . locū habere non
potest . Anguilla enim a nullo teneri potest . et tamen
omnes alios pisces peruadit . Sic quidā se tali ami-
mo quasi mundos custodiūt . ut alios efficacius ma-
culare possint . vnde et ob hoc oīo indigni sūt ad actū
istum . Detent igitur visitatores iuxta apostolicam
sentenciā huiusmodi radicem penitus amarā extir-
pare . nec in medium producere . ne p̄ eam inq̄nētur
multi . Et iuxta sentenciā sapientis . susurrone sub
tracto iurgia conq̄scūt . **H**eu hic nōnulli defecerunt
ignorantes officiū suū . tales amph⁹ amantes quasi
zelosos et iuuantes partem eorum . et plurima ma-
la secuta fuerūt . Hoc siquidē aspicio quis finis sub
seq̄tur . et adhuc nullū bonū in hys practicis reperi-
¶ Quarto visitatores iuuare habent fratres . et eos
quos bone volūtatis eē p̄sp̄ exēūt dirigere . ne forte
passio erumpens totā ipsam denūciacionē viciosaz
reddat . **¶** Nū hanc aduocati ex more simpliciū causa
suscipē solēt . et eas ad stilū iuridicū ordiāre . āputa-
tis t̄mis p̄iculos et locucioib⁹ grossis . q̄ ad rē nō
p̄tinēt . sic p̄rēs etiā in isto actu p̄cedē suo mō debēt .

f *

presertim cum plures sint in religionibus rudibus non intelligentes proprias voces nec debitas viciorum sive virtutum circumstantias. Nonnumquam ei quod laudare deberet audacter reprehendunt et quod prius est per vocabula distorta mortale culpam includunt. oīo indisciplinate exprimunt licet forte ex animo non ita notent. **Ubi gratia.** Si quod hereticum zelum fraternali correptionis viderint ob increpationem sibi factam dum nris impaciēter audiunt iudicant illum rixosum aut turbatorem pacis fore. **Si tractantur et maturum conspexerint.** statim quod non ipsis ad omnia conplacet iudicant peccatorem fratrum. **Si letum et iocundum viderint.** ilico quasi dissolutum et leue aspernatur. **Et de hijs sibi nullus est finis.** Adverte ergo debet discreti presertim iestas et benigne corripere et si quod veritatis habent ac relatione dignum ad urbanum stilum aptare nec statim indigestum spiritum in facies venabiliū prem picē. precipue si presbiterij honore fungantur quasi sacrorum collegio fides existat. Quia reuera non modice probosum ipsis citationibus hoc foret nisi talia esset crimina que nulla tergiversatione esset palpanda. **Unde dicit Leo papa.** a hetur in decretis. **dis. xi. l. i.** nonnumquam accidat que in sacerdotibus sunt et preherenda. **pl. 9. t. i.** erga corripere debet agat benignitas que severitas. **pl. 9. c. i.** hortatio que amonitio. **pl. 9. c. i.** caritas que pietas. **Sed** ab hijs que querunt que sua sunt non que ihesu christi facile ab hac lege disceditur et dum dominari magis quam consule subditis placet honor inflat superbia et quod punitus est ad concordiam tendit ad noxam. **Itē ibidem.** Qui gradus iam

ecclāsticos meruerūt. i. p̄biteri. abbates siue leuiter
q̄ exceptis grauiorib⁹ et mōrib⁹ culpīs aliq̄ cōmisse
rūt. nullis debēt v̄terib⁹ subiacē. Non ei dignū est
vt passim vnusq̄sq; p̄lat⁹ honorabiliora mēbra sua
p̄ vt voluerit a ei placuerit v̄terib⁹ subiciat a doloꝝ
ne dū incaute subdita p̄ciat mēbra. ip̄e quoq; de
bitā sibi subditoꝝ reuerēciā subtrahat. Teuif enim
castigat⁹ reuerēciā exhibet castigat⁹ a spitatis autē
nimie increpacio. nec cōtricionē recipit nec salutem.
Hec ibi. Oia ergo illa vocabula q̄ mortifera icludūt
culpā. in visitacionib⁹ sunt subiacēda. viz p̄uersus.
ptumax. sedicios⁹. p̄teru⁹. p̄uēlios⁹. supb⁹. incorigi
bilis. scādalos⁹. odiosus. cū ceteris s̄ilib⁹. a per alia
mn⁹ culpabilia q̄ fame nō derogāt cirāloquenda.
Si tñ aliud necessitas exposcēt p̄p̄ magnitudinez
p̄cātūc nō eēt omittēda forma correp̄cōis fratne. de
q̄ sup̄. Et tñ de x̄. Quito. visitatores ī ḡuiozib⁹ cri
mib⁹ mltū prudēter se h̄re debēt. ne alicui iūriā faci
āt. q̄ vt aliq̄lis dcm̄ ē. plēs a magne difficultates ī
talib⁹ occurrē solēt. a faciliē p̄gigit errare. n̄ q̄s val
de perit⁹ in talib⁹ fūerit. Exēpla occurrūt cotidiana.
Expedit q̄ p̄mū ad h̄o laborare. vt s̄m s̄māz augu
rū quē certissime sciūt criminalia p̄misse. prouocēt
blāde cū p̄missiōe leuioris p̄nie iūgē de q̄ntū fas ē.
vt p̄prio ore hūilē se p̄clamet. p̄ vt teneē ex dcm̄ie
iūis d̄mi a hūani. seruatis seruādis q̄ ad rē p̄tinēt.
Non ei sufficit pro delicto publico sola sacramentalis

confessio: q̄ illa nō tollit scādalu publice datum: ne
q̄ publica delicta sūt secreta tñmō arguēda ⁊ ocul
ta citacione purganda: vt dicit hugo de scō victore
sup regulā augustini. Si ergo hoc reus noluerit. sc̄z
neq̄ pccm recognoscē neq̄ se accusaē. ḡuiter peccat
et nouū mortale mēdaciū p̄mittit s̄m thomā: et ideo
ē grau⁹ adhuc puniend⁹. Sed añōp̄ ad hoc veniat.
debet sibi dici. Ecce peccatū tuū publicum ē. et testes
ap̄t. sūt ad hoc patī vt illud legit̄ ime pb̄t: si ergo
iam adhuc negas apertam nobis. et tibi agnitā ve
ritatem. grauissime peccas sine causa: q̄ nichil tibi
prodest. et nos v̄gis te amplius punire. ac. fac ḡo
de necessitate v̄tute: ⁊ da gloriā deo: ne h̄ et i eternū
perdas ⁊ c̄. Si autē sic p̄fess⁹ p̄clamauit se: plana ē
via. Si nō. p̄cedū ē p̄ vt racō iuris exigit. Est tñ
hic sciēdū s̄m v̄ticiū. q̄ si verisim̄l̄ timere ē q̄ p̄dictū ad
monicionē nō vellet r̄cipē: tūc meli⁹ eēt eā omittē.
⁊ ad p̄ductōez testū p̄ducē: seruatis alijs ad h̄o ne
cessarijs vt sup̄ dcm̄ ē. Cautū ē etiā vt visitatores
admoneāt accusatorē s̄l̄iter iux̄ p̄missa: ne i h̄ys de
ficiat q̄ ad hūc actū spectat: alioq̄n graue piculū in
currat. etiāz si v̄z eēt qd̄ accusaēt. Quicūq̄z ei p̄dit
crimē alteri⁹ ad aliū finē. q̄ vt p̄h̄t: detractor et dif
famator ē. et ab oī testificacōe ⁊ accusacōe ⁊ denūcia
cōe repellēd⁹. vt dicit̄. 3. q. 2. detractores. Et de h̄o sa
tis dcm̄ ē sup̄. **S**exto visitatores caue sibi debēt dili
gēter ne trāsgrēdiāt t̄mōs sibi p̄stitutos: nec vlcra

prede q̄ expedit: nec alie p̄cipē q̄ ordo iuris p̄mit-
tit. Et ut rez fatear. p̄ta ista ut sepi⁹a notabilibus
audiui crebro fit excess⁹: a ex pte p̄cipētis a ex mo-
do p̄cipēdi. **N**acō h⁹ assignat: q̄ h̄ ē vna singularis
corūdenca iuris ad theologiā: in q̄ nec pur⁹ theolo-
gus seorsū. nec pur⁹ iurista seorsū se iuuat p̄t: sed
oportet q̄ de vtrisq; aliqd habeat. Verūptū melius
ess; fr̄es simplr̄ ābulat ad r̄gulā scāz sine offēsa: q̄
hys subtilitatib⁹ opus h̄rē. Sed q̄ mltē vie sūt ad
malū. q̄s scā p̄res sp̄abāt disāplos suos n̄ emlaturos
h̄ p̄ci⁹ de bono ī meli⁹ iugiter p̄fecturos: ideo pauca
statuerūt r̄cā et simplicia tā q̄ sp̄ualib⁹ accōmodat:
q̄ tñ a posteris eoz q̄busdā nec iuste nec sp̄ualit̄ sūt
interp̄tata ā intellcā. **N**ū data ē opa ab hys q̄ potue-
rūt ad obuiādū errorib⁹ h⁹ mōi. siue malicijs p̄tāz
extmāndis. ne scāz r̄ligionū dec⁹ ī nichilū deperiret.
Rez de hys paz̄ ānotatē vtilē dixi. **F**uerūt ergo q̄dā
paz̄ docti ā nō paz̄ maliuoli: q̄ dixerūt oēs r̄ligioes
sup̄sticiosas eē a illicitas. nec obediēciā nec castitatē
nec paupertatē aliqd valē ad p̄merēdā vitā eternā.
Ipasq; r̄gulas venēabiliū p̄tē q̄sdā stultas adiuē-
tōes asserēbāt: a q̄ meli⁹ eēt ī euāgelica libtate deo
fuiē. q̄ hys hūanis p̄ceptis seruiliē insistē. **F**uerūt e-
regioē alij. q̄ sacz q̄dē religionū zelū habebāt. h̄ nō
h̄m scām dicētes. q̄ nichil curāe habe ret religios⁹ de
p̄ceptis dei aut sc̄ptura scā aut p̄ceptis ecclē. h̄ tñ
mō de r̄gula suā: quid q̄d p̄lat⁹ vellet hoc indistincte

precipere possit absque contradictione cuiuscumque: et quod sic precipiens et obediens non posset peccare. In hunc modum hereticus se in extremis praedicit: et contra se mutuo. et sic contra ecclesiam dei. Sed firmum fundamentum veritatis iocuisse stat. huiusmodi signaculum hoc: quod veritas se vincit. et contra eam nichil possumus. Sed quod materia haec lata est. nec huic breuitati inferenda: hoc solum ex dominis sanctorum huiusmodi fidei attestat: quod haec utraque semper mala plurimos etiam bonae voluntatis homines ex parte commaculauit. absque tamen heretica pertinacia: nisi tamen ut vix potuerunt a conceptibus suis ad li quod abduci. Valde ei facile reperitur: quod religioni aut detrahatur. aut plus attribuat quam necesse est. Et hinc nunc exordium sumamus: quod scilicet secundum catholicam veritatem inter has extremitates malas. mediam viam teneamus: quae est. quod religiones sunt licite utiles et sanctae. huiusmodi tamen perfectio proprie vite essentialiter in preceptis consistit: et ideo regulae patrum nichil contra precepta dei mandata fieri. sed omnia secundum illa. Et quod aliter eas tractat aut extendit. siue precipiendo siue obediendo iniuriam eis facit. et graue peccat. Proprie si pertinaciter defendere hoc conatur. Ultra hoc habent regulae ipse non solum tria vota principalia in quibus bonae omnes religiones conueniunt: sed etiam alias modificationes et limites siue statuta varia: quae nec plures nec subditae transgredi debent: sicut scriptum est: ne transgrediaris terminos quos statuerunt patres tui. Et sanctus benedictus monet: ut tamen abbas quam ceteri omnes magistrorum regulam sequantur. Et quod contra talia bene intellectam precipit vel obedit: peccat.

Ecce quō visitatores ad hec tria oculū habē oportet:
videlicet ad mādata dei. ad vota principalia. et ad
alia statuta ordiis varia. et sic aucta moderare. q̄ sp̄
id quod ē min⁹ principale subserviat illi qd̄ ē magis
principale. Dicit hic aug⁹ bernard⁹ et gerson: q̄ hec
moderatio ita sit difficilis. vt sine prestacione de ea
vir loqui audeant. Expediit ergo in hijs timorate et
solicite vnūquēqz prelatū se habere. et p̄ gracia ve
re et sancte dispēsacionis suppliciter deum orare. ne
velut dissipator cum seruo malo et pigro dānetur.
Septimo visitatores attendere habent. q̄ licet in
actu suo nō teneātur s̄m iuris solemnitate procedē:
tamen solita peccata q̄ cōter in actib⁹ iudicialibus
solēt euenire. etiā h̄ incurrē possūt: si diligēter se ob
seruet. Dicit eī sc̄s thomas: q̄ tria requirūt ad hoc q̄
iudiciū sit iustū. **P**rimo vt pcedat ex inclinacōe vel rāti
die iusticie: sc̄o q̄ pcedat ex autoritate p̄sidentis: ter
cio q̄ pferat s̄m rectū racōez prudēcie. **Q**uāqz au
tē horū defuerit. ē iudiciū viciosū et illicitū. **N**ā si sit
p̄ra rātidinē iusticie. erit iudiciū p̄sū. **S**i cōtra ā
p̄ter autoritatē. h̄ ē in hijs i q̄b⁹ nō ē sibi data p̄tās
sc̄z iudici: erit iudiciū vsurpatū. **S**i cōtra prudēciā.
hoc ē q̄n̄ deest certitudo. puta cū iudex pcedit a iudi
cat q̄ sūt dubia et occulta p̄t aliq̄s leues p̄iecturas.
erit iudiciū temerariū vel suspiciosū. **N**ō ad p̄positū.
si visitatores pcederēt ex amaritudine aī. vel zelo vni
dē. aut p̄tē. rācore. ira. malicia. et plus punirēt.

¶ debere: etiam eorum iudiciū iniquū esset et puerū. **C**ō
ei tale iudiciū ut crisostim⁹ dicit dñs prohibuit. dicēs.
Nolite iudicāre et mathe^{i. 1.} **R**ectū ergo iudiciū ex
leniuolēcia et zelo iusticie pcedere debet. qz iudiciū
est actus iusticie. ut etiā thomas dicit. **I**tem si trasgre
derētur tminos sibi pstitutos. scz frēs cogēdo ad aliq
ad q̄ fm regulā tene intellectā nō tenerētur. a aliā
indebite grauando. p̄cipiēdo. inq̄rēdo. prolongando
abiciēdo. calūmiando. siue iudicādo aut diffiniēdo ali
qua q̄ nō intelligerēt. a pcederēt fm placitū suum
absqz scāa iuris. p̄cipiēdo monita fratrum iusta.
et aspnando eos. **O**mne tale iudiciū eorum esset vsur
patū et temerariū. **D**icit ei aug⁹. qz ille pie et iuste vi
uit. q̄ rex iteger p̄siderator ē. et in neutrā ptē declina
do. **E**t fm thomā. null⁹ debet aliū p̄tēnē vel nocumē
tū qd cūqz inferre. absqz cā cogēte. **N**ec in hys oibus
admittit excusacō p̄textu cuiuscūqz simplicitati. qz
ut idē dicit. q̄ nō hz habitū iusticie. et scāa iuris. pec
cat si iudicat. **U**nusqzqz eī tenetur suū officiū scire.
et illud digne exeq̄. aut de illo se nō intromittē. h̄ po
cius resignare. et ad tale se applicare. ad qd fm sibi
datā grāciam poterit sufficiēs esse. **O**ctauo ē adūten
dū. qz dimissis alijs difficultatib⁹. q̄ in isto actu par
rere solent. h̄ de occulto et publico ē parz annotādū.
qz hoz ignorācia tminos p̄fēs errāē fecit. **C**ōstat
ei qz de occultis sūt varie sentēcie doctoz. q̄ hac disti
ctōe p̄cordari p̄nt. s. qz occulta p̄ccā sūt i triplici d̄tia.

Quia quedā sūt q̄ solus deus scit. vel homo vt dē⁹ in
p̄fessione: q̄ etiā dicitur secreta. q̄ si seorsū credita: a
de hijs nemo debet se intromittē neq; precipiendo.
neq; inquirendo. aut extorquendo: tū p̄pter diuinam re
uerēciam: tū etiā propter sigillū cōfessionis sacra
mentalis. quod oīo oportet inuolatū p̄manē. Siue
ergo cōfessor sciat ista siue non: q; occulta sūt tā q̄
soli deo p̄gnita. Et de talib⁹ nō hz ecclesia iudicare:
q; hoc esset p̄tra diuinā reuerēciā eo qd dñs de⁹ taliā
suo iudicō t̄seruauit: apud q̄ p̄cōr tenet p̄mittēdaz
agē. Vñ dicit̄ in decretis. i. q. i. noīe: qd beatus aug⁹
nō audebat aliquē p̄dēnāe de peccato occulto: ne di
uine potestati sub cui⁹ examīe cā adhuc p̄ndebat.
iniuriā facere videret. Qui enim pro peccato ocul
to penam publicā infert est reuelator confessionis.
aut proditor criminis: extra de of. ordi. si sacer dō g.
Fertur etiā de beato bernardo. qd quedam crimino
sum cōuersum habuit. cuius confessionē audiendo
agnouit qd peccata non omiserat: et quod dā hor
ribile est etiā ad altare tū ceteris s̄ribus accedere
nō expauit: tū vir scūs nūq̄ ei saccā p̄munionē ne
gauit q̄uis sciret eū indigne p̄ris⁹ accedere: donec tā
de dīno iudicō terret⁹. hostia scz volāte ex ore eius.
viciā in meli⁹ mutaret. Talia g^o secreta oīo sic dimit
tēda sūt: nec aliq̄b⁹ indicijs p̄dēda. P̄nt tū et debēt
illi sic obstiati. i. p̄fessione iformari et corripī: s; vltra
nō ē p̄cedēdū. donec diuinit⁹ ā hūanit⁹ notificēt ur.

1

Secundo dicitur occulta q̄ vnus tantū scit cū ipso reor
puta q̄ vidit eū sic aut sic peccante: et q̄ sol⁹ vidit.
nō potest pbare: debet tñ facere q̄ in se est fraterne
corripiendo iuxta p̄ceptū dñi. mathei. 18. **S**i pecca
uerit n̄c. **Q** si omnino negauerit. tūc ecclesia se non
ampli⁹ intromittit. s̄ dñō deo p̄mittit: q̄ ad vnus
accusacionē nemo ē puniēd⁹: peccat tamē grauit̄
sic inficiando veritatē. et remediū caritatis respue
do: de q̄ sup̄ dcm̄ ē satis. **E**t ergo occulta isto modo
etiam sūt sic dimittēda cū cautelis sup̄positis: quia
alias accusator esset puniēd⁹: pena talionis: eo q̄ si
aut iam dictū est. ecclesia nō iudicat videlicz p̄ceden
do ad penam: qñ deest legitima pbacō. **V**n̄ ecia⁹ seq̄
tur. q̄ iudex p̄trariū faciens s̄l̄iter peccaret: et esset
puniēd⁹: si p̄tra hūc ordinē p̄cederet: et totū esset iuri
tādū. **T**ercio dicitur occulta q̄ vnus scit cū paucis:
et dicitur hoc modo aliq̄d peccatū p̄ci⁹ pene occultū.
q̄ oīo occultū: q̄ nō scitur a multis s̄ a duobus vel
tribus. **E**t de hoc ecclesia iudicat q̄ potest legitime
probari. seruato tñ ordine frat̄ne correpcōis q̄ sup̄
positus est: ne si reus velit recognoscē corā illis pau
cis. iuste famam perdat. eo q̄ iam se sufficiēter ad
emēdacionē disposuit. **U**nde dicit vlticus. q̄ in iniqui
tatione occulta vocam⁹ nō solū secretū p̄fessionis: s̄
omne crimē de quo non ē q̄s infamat⁹. **S**i vero du
rus p̄manserit. debet publicari p̄ testiū p̄ductionē
et cōsequēter puniri. vt ceteri timorē habeant: dicēte
dñs die

dn̄o. dic̄ eccl̄ie. n̄c̄. vt sup̄. Et h̄ys iā facile p̄ q̄ sint
p̄c̄a publica siue publicata: p̄ q̄ sc̄z alijs malū exē
plū datur. Dicitur ei publicū. quasi multis manife
stauit a quibus probari potest. Hic nota. q̄ eccl̄a sup̄
tatu est: aliqd̄ esse publicū q̄busdā qd̄ nichilomin⁹
alijs occultum ymo penitus ignotū est. Et ē iugiter
p̄petua et firma regula: q̄ peccata sūt semp̄ occultā
da q̄ntūcūq; eccl̄a publica: nisi aliud necessitas aut
euidēs vtilitas req̄rat. Ymo et iudex peccat si aliqd̄
publicū r̄uelat nō sciēt: nisi inquātū hoc expedit rei
publice. s̄m̄ doctorē. **S**e q̄t̄ hinc vlcera publicū aliqd̄
esse notoriū: quod ita euidēs ē vt p̄bacoē nō idigeat
nec aliqua tergiverfacione celari possit. quasi oib⁹
notū aut verisimilit̄ mox notificandū. Et hoc manife
stare alijs nō est peccatū vt quidā dicūt. si aliqd̄ nō
sit aduētū qd̄ relacionē inficiat: sicut exēplificatur
de fure suspensō. aut latrone rotato. et filibus. q̄ iō
sūt vt oibus nota sint. et alij similia facere p̄times
cāt: vt clare innuit deut̄. 13. In talibus enim plus
terret pena q̄ alliat exēplum culpe. s̄m̄ thomam
sc̄da 2. q. 108: et ideo ex illis nemo accipit occasionē
peccādi: sed magis ecōtra. De illis autē vicijs q̄ibus
q̄ dissimulacione quadā eccl̄ia sustinet. sicut sunt
formicō. adulteriū. ebrietas. fraus. dol⁹. p̄tencō. mē
triciū. et similia. cautū ē apud s̄coratos vt de talib⁹
nō loquant̄ sine causa alicui⁹ vtilitatis. quātūcūq;
eccl̄a nota sint: q̄ infamā annexā habent. et citā ad

†

malū trahūt exitū q̄ bonū. Regula ei sapientis est.
Qui cōgit picem: in q̄nabitur ab ea. Si tamē causa
rationabilis aliud exigit: potest quilibet auisāe aliū.
dicendo vt se a tali vel tali caueat. aut pro eo oret.
aut in testem non recipiat vel adducat: quia hoc ā
illo crimine diffamatus tenetur: et suam libertatem
ac ciuilitatem amittit: nec inf̄ legales p̄putari debet.
Nono est aduertendū. q̄ uisitatores et quicūq; pre
lati iuxta premissas sentēcias sanctorū doctorū re
gulare se debent. ne se et alios peccatis inuoluant.
Quod vt melius clarescat: aliquid quasi re capitū
lando apponendum est. Siquidē prelati pre capie
do aliquid directe aut indirecte siue consecutue con
tra mandata dei. peccat dupliciter: tum pro se. tum
etiam pro subdito quē peccare facit. Dicitur notan
ter directe aut indirecte siue consecutue: quia sunt
multa peccata q̄ prima facie nō apparēt esse directe
contra mādāta dei: tamē bene discussa sunt eaq; gra
uia illis. q̄ directe inobediēciā mandatorū dei p̄tinēt.
Unde dicuntur quasi cōsequēcia vel manācia ex
preceptis decalogi. Verbi gratia. Si deo p̄mū
meum diligere sicut meip̄sū. ergo cōsequenter deo
eciā p̄ posse illū impedire q̄ ei facere malū intendit.
alioquin pecco sicut ille. et sic de alijs. Si r̄ subditi
obediēs prelato p̄tra mādāta dei. peccat. Vñ est cer
tissima regula: q̄ si mīmū aliqd̄ p̄ccm̄ uiale inueniēt
in precepto p̄lati. iam inualidū ē. nec impleri debet.

alioquin utque peccat. **Q**uod autem dicitur subditum non debere
iudicari de precepto plati. intelligitur secundum thomam et omnes
alios. in indifferentibus. ubi scilicet nullum peccatum occurrit.
Tante ei venerabilitatis est dominus deus. quod nec pro tota universi-
tate creaturarum vel saltim seculi esse veritissime offe-
ndit. **D**icit etiam sanctus thomas de veritate. q. 18. quod li-
cet subditum non habet iudicari de precepto plati. habet tamen
iudicari de impleto precepti quod ad ipsum spectat. **U**nusquisque
ei tenet actus suos exaltare ad sanctam quam a deo habet.
sive sit naturalis. sive acquisita. sive infusa. **O**mnis est
homo debet secundum rationem agere. **D**esam namque sive me-
te capti. quod usu rationis caret. nichil prout meritorie aut
moraliter bene agere. **N**on patet. quod subditum debet habere
hanc noticiam de precepto. quod non sit contra mandata dei
sicut a plati. quod quis non debeat subditum iudicari ipsum pre-
ceptum si de indifferentibus sit. quod aliud esset melius. **R**atio
habet evidentissima est. quod platus non habet potestatem pre-
cipiendi nisi in quantum est vicarius dei. et ergo si aliquid
precepit contra voluntatem dei non est ei obediendum. sed humiliter
et cum reverentia obtemperandum. sive ab eo ad superiorem appel-
landum. **H**oc igitur solidissimo fundamentum posito. confi-
demus dicamur cum sanctis doctoribus omnibus. quod blasphemum et
hereticum est dicere. aliquem religiosum obligatum esse ad peccan-
dum. sicut nec quem christianum. **S**icut aliquem esse. posse
impletum. si bene voluntatis fuerit. quod si talis casus sibi
possit evenire quod necessario peccata cogere. **S**imiliter
debere aliquid peccata quod si licite admittit. ut inde aliqua

bona eueniant? sicut q̄dā deliri p̄ticiose nituntur dese-
dere: q̄ mēdacia. et verba iniuriosa. siue eciā v̄tera
iniusta. et similia. nō sint peccata. q̄n̄ ad illū finē re-
feruntur. vt p̄ hec fr̄es ad paciēciā siue humilitatem
aut alias virtutes proficiant. Mirū est. q̄ non ap-
ponūt licitū eciā esse furtum. vt ita ad paupertatē
proficiant. siue eciā licitū esse homicidiū ut mar-
tires fiant. Sed quia hec tēporalem penam annexā
habent. v̄deo de hijs et similibus nichil p̄tingē auctē.
Omnia igitur huiusmodi ficticia tamē pernitiosa
deliramēta. a discretis patribus sunt prohibenda.
quantūcūq; videantur a q̄busdā exēplis quorūdā
sanctorū fulamentū aliquod trahere. Aperta est eī
apostolica sentēcia. q̄ vetat nos mala facē ut veniāt
bona. ^{ad}romanos 3. vbi dicit glosa. q̄ q̄dā p̄si hoies
ad reprehēdendū p̄clues. hoc ipso fuerūt ap̄lo: et iō
se purgāt dicēs. q̄ iusta eorū damnatio sit. De illis
autē exēplis scōz h̄o certissime tenendū ē. q̄ si a deo
sint in spū scō facta. nūc nichil mēdositatis ā viciōsi-
tatis in eis ē. licet nos lateat. quō hoc intelligendū
sit. Et in talibus racō sepe occulta ad h̄o cogit scōs
pro illa vice. q̄d alias non fecissent? sicut apte b̄us
Iheronim⁹ dicit. q̄ multa cogitur paulus velle q̄ nō
vult. Et quia non intelligim⁹ illa nec necessitas co-
gitiō nō sūt nobis talia imitāda. s; magis mirāda
et venerāda. Si autē sunt fecā fm̄ p̄mūne graciā
ex bona volūtate. sine spūali assistēcia spūs s̄a. q̄l̄

in reuelacione infallibilis veritatis q̄ canonica dicit̄.
creditur affuisse. tūc nō ē mirū aliqua peccata saltē
remalia in opibus bonis parere? q̄ admodū beato
petro contigit. q̄n eū beatus paulus etiā publice re
prehendit: vt dicitur gal. 2.º. Et dauid magn⁹ p̄phe
ta fuit: et tū crebro peccauit. Et Jacob⁹ ⁊ Johānes
dicit̄. In multis offendim⁹ oēs: ⁊ sic de alijs. Quid q̄d q̄
sic legitur factū: non est imitandū. s̄ potius cauendū.
Secūm ei sententiā s̄a leonis. erratū est ab illis: ne
erretur a nobis. Et q̄ iam post dulcedatā veritatem
voluntarie se huiusmodi mēdacijs p̄mittit. graui⁹
peccat: quia omne mendaciū prorsus nullo excluso
peccatū est. Ille autem exponēs h̄lacionē q̄ a quibus
dam q̄si p̄pheticō more frequētatur. puta q̄n minus
longe a cōi intellectu audienciam exorbitat. potius
ad illicitā h̄lacionē spectat. q̄ ad sincerā veritatem:
et ergo sūt vitandē. Veritas ei vt augustin⁹ dicit̄
q̄nq; prudēter potest occultari. sub aliq̄ dissimulatione.
s̄ nūq; metiri licet. Apte dñs in euāgelio Joh. 8. dicit̄
Manete in veritate. et veritas liberabit vos. Et ibidē
subdit. q̄ oēs mēdaciū a diabolo sit q̄ nūq; i veritate
stetit. ⁊ c. Et iterū dicit. 1.º. ca. Ego sū via veritas et
vita. Si quis per me intrauerit saluabit̄ ⁊ c. Hec
verba bñ p̄sata sufficiēter stulticiā p̄dicatā elidunt.
Sed nescio q̄ curiositas hūanū gen⁹ sic p̄uasit: vt
sp̄ q̄ min⁹ secura sūt āpli⁹ delectēt. Si utiq; vna hūi
litas. s̄uisi⁹ ē certissima p̄gnicō: miror quō ad ip̄az

adipiscēdā mēdaciū poterit suffragari. Constat pro
inde q̄ laq̄us iste occult⁹ ē: et reuera nō paucos bōe
volūtatis hoīes vsq; ad aptas hereses creterime
perarit. Non ergo hūilitas ē q̄ os a p̄fessōe verita
tis claudit: cū b̄t̄s greḡ. dicat. q̄ q̄ in ec̄ia coopan
te gracia. dei dona loq̄tur: tātomagis hūilitate erigi
tur q̄nto a veritati sociat̄. Restat ei venēabiles p̄r̄s
māgnimic̄ has exorbitācias nō solū debē nō admit
tere seu dissilare. verūeāā serios⁹ inhibē illudq; sa
gaci cōstancia dogmatizāe: qd̄ ap̄ls cōn̄th̄ ihs scribit
dicēs. **O**ia honeste et s̄m ordinē fiāt i vobis. Hoc si
q̄dē faciētes. b̄m dispēsatores erūt s̄m p̄r̄sailias
a vicarij xp̄i ih̄u: q̄ cū magna reuerēcia dispoit nos.
a nullū iordiatūm opib⁹ suis. tā natūē q̄ gr̄ie p̄mis
cet. **D**ecimo visitatoēs caute attēdē h̄nt ne in h̄is q̄
eciā certissie vera eē sciūt ip̄rudēt p̄cedāt. q̄si sibi blā
diētes de zelo iusticie ā intēcōe volūtatis bone: quia
sicut supra tactum est. grauia pericula animarum
suarum ne non et subditorū incurere possunt. **E**x
pedit hic scire differēciā inter forum cons̄e et forū
contenciosum: et q̄ subditū ad multa tenentur in foro
consciencie: ad q̄ tamen per prelatos cogi non possūt
in foro contencioso siue iudiciali emendacione aut
punicione. **D**icit enim canon q̄ disciplinam in delin
quentes exercere non possumus. vel quia non s̄m
nostri iuris: vel quia eorum crimina et si nobis no
ta sunt. tamen manifestis indicijs p̄bati nō possūt.

Nec aliqua vindicta exercenda ē nisi emendatoria:
q̄ est medicinalis et salubris. Unde dicitur. q̄ p̄ ma
iori certitudine h̄y materie declarātū sit pius āno
domini .1269. publice in p̄ncia s̄a thome de aq̄no. et
petri de tharēthasia q̄ postea fuit fact⁹ papa. dicit⁹
Anno c̄cius quartus. et plurimozū doctoz solē m̄i:
q̄ eciam seoz s̄ū non licet prelato precipere subdito
suo. nec inq̄rere de delicto alteri⁹ si sit huiusmodi deli
ctū occultum. nec tenetur in hoc subditus obedire p̄
lato sic precipienti. quia occulta delicta specialiter
deo reseruantur. Similiter nec de proprio delicto oc
culto tenetur subditus respondere prelato nisi inter
rogatus fuerit s̄m formam iuris. quia non tenetur
quis suam famam prode. dicente crisostimo. non
tibi dice ut te p̄das in publicū. neq̄ apud aliū accu
ses. Hic t̄n est exceptio. q̄ satis ex sup̄ dictis patet.
Vide si placet. h. to p̄ck in c. dudū. ij. de elec. Et no
ta hic casus in quib⁹ quis tenetur respondere iudici
de pp̄rio crimine. scz q̄n est notoriū per clamorosam
infruacionē. vel quando est accusator q̄ obligauit
se ad penam talionis. vel quando est de crimine dif
famatus. vel quando ē semiplena probacio. In h̄y
casibus tenetur quis ex debito iusticie super crimē
proprio specialiter interrogatus veritatē respondē.
alias peccaret mortaliter. Adde si crimē occultū sit.
et vergat in detrimentū mltoz. aut impediāt execuōez
officij. et t̄nec edam tenetur r̄ndere in foro cons̄e.

§ §

Et nota qd omne illud cadit sub foro cōsciencie: quod non p̄t premissi sine interitu salutis eterne. Et oē illud cadit sub foro contencioso siue iudiciali: qd nō potest pretermitti absq; punitione publica iuris vel iudicis. Unde visitatores debent sobrie in hac materia procedere: quia si aliter interrogauerūt subditū de proprio crimine suo cōtra formam iuris. peccāt mortaliter. tamq̄ contra caritatem fraternam agentes nulla iusta necessitate cogente: nec tenentur subditū obediens sed pro cōseruatione fame sue potest dicere qd libenter respondere vellet. si talis esset questio q̄ in forma iuris et in spiritu dilectionis hoc requireret. et potest dicere ad respondendū se deliberaturum: aut si tanta necessitas ē. potest appellationē interponere. ut dictum est: semper tamē cū reuerencia. Est enim regula notabilis. qd nemo debet peccatū peccato viduae. aut malū p̄ malo reddere. Neq; iō subdit⁹ debet peccare in platu. irreuerentē ipz tractādo: qz ipse platu p̄mo i subditū peccauit. Et etiā ista materia suo mō ad q̄libet trahi indifferēt: qz nemo debet alteri offendiculu p̄nere. qd p̄tra caritatē directe vel indirecte vadit. Sūt ei qdā interrogatōes lesiue fratne dilectōis. et p̄ seipsos iniuste: ad quas videlicet rēderi nō potest sine offensa. Verbi gratia. Si aliqs a me q̄rat an ego vel alius m̄ notus. aliquā denūciationē fecerim. contra ipsum. siue accusationē secretam sicut forte feci a deo: tunc si tacuero aut ita eē dixerō. hz p̄ constanti

me hoc fecisse: et de in ad odiū siue ptumeliā pcedit.
Si negaueror tūc ego pecco ppter mēdaciū: q̄ feci
aut sciuī aliū hoc fecisse. **O**ēs igitur tales interroga
tōes q̄ sic aut aliter caritatē ledūt. et peccatū iducūt
sunt vitandē: q̄ quis etiā nullū malū ex illis q̄nq; p
cedat. **R**egula siquidem ē: q̄ q̄cumq; expōit se aut
primū piculo peccati mortalis. peccat mōzliter. & c.
Occasione h̄ ponam breuē vnū casū. notabiliter a
quodā venerabili prē sic decisū. **I**n quadam congre
gacione cōtingit vt quidā e fr̄ibus furtū cōmitteret
secreto de denodijis dom̄. et cūctis turbatis preside
tem singuli sollicitabant vt inquirēt. **C**onuocatis
ergo oībus dixit. **P**recipio sub pena obediēcie. vt ille
q̄ hoc fecit culpam suā proclamet & c. **S**ed non obe
diuit. tū ad remediū sacramentalis cōfessionis veniē
non erubuit. **D**ecisū fuit q̄ ille sic p̄cipiēdo peccauit.
quia sup̄ occulta nullam habuit autoritatē. **D**ebuit
tamē hm̄ quandā opimionē pro satisfactione reo in
iungere. q̄ ppter scādalum factū fr̄ibus se p̄clama
ret. ne omnes suspecti haberētur. **O** si faceret. tene
si nō deberet domino cōmittere. donec per signa eui
dēcia notificaretur. **P**otuit tū bene dixisse. hortor
aut suadeo vt talis proclamet se. quia ad hoc tenet
in foro cōsciēcie? aut certe veniat ad me et dato sibi
bonum consiliū et cetera: sed nō licuit precipē. **S**ed
alia p̄ficio. ē. et verior. q̄ dicit: q̄ si ē omnino occultū
tunc non debet sibi inūgi huiusmodi proclama cō. nec

etiam verus ad eam tenetur in foro consciencie. Et ratio est: quia per hoc fieret preiudiciū sacramento: et daretur occasio subtrahendi aliqua quando sic cōfite-tes arcarētur ad seipsos cōfundendos: et ergo sacramentū debet esse omnino liberū. Si tamen proprio motu se pclamaret laudabile esset. ne alius hētur suspect⁹. nisi forte aliqd aliud obstarer: ppter qd talis pclamatio pfulci⁹ intermittēda eēt. Pnt etiā alij in directe excusari: et caute veritas subtrahi: ne re⁹ publiceant. Verū hoc ē certissimū qd ^{tenetur} timetur ablatū restitueri in foro cōsciencie saltem occulte si habet unde: quia peccatum non dimittitur nisi ablatū restituat. Possūt tamen visitatores aut piores qcumq; in leuib⁹ picipē huiusmodi pclamatioes. in qb⁹ nō imponit grauis pena aut leditur fama: sic aut sic dicēdo. Qui illud vitz fregit. aut illamianuā apertā dimisit. ac proclamet se. In quibus tamē illa generalis regula seruāda ē. vt mod⁹ adhibeat pcepto ppter piculum quod inde venire posset: et ne frater sine iusta necessitate exponatur periculo mōrtis peccati: vt sup⁹ dcm est. Et licet vtriusq; dicat. qd nemo facile de aliquo psumere debeat huiusmodi inobedienciā: tamē eadem generalitate monemur etiā nō eē faciles ad temeritatē: qsi libēter volētes sine necessitate expiri quod magnū piculū hz anepū. Si tamen p aliqua leuia timeretur verisimiliter lapsus ordinis aut psuetudo mala. siue pceptus paulatī succrescē scāz regulariū.

tūc esset studiohus insistēdū. ut talia emendarētur.
et ligat preceptū subditos singulos ut ea visitatori-
bus denūcient. Dicit enim bñs bernard⁹ q̄ si q̄s p
leuib⁹ excessibus remediū nō curat adhibē. nō leui-
ter peccat. **O**bstinacō ei in minis mandatis. culpam
nō facit minimam. **N**ō patet. q̄ q̄nq; parua delicta
non sunt leuia iudicanda. **D**iamt hic posteriores do-
ctores gerson et alij q̄ iste contemptus non statim
fit iudicandus mortale peccatum. sed quando directe
fit contra preceptum. ut si dicat quis. hoc non face-
rem si non esset prohibitum. sed quia prohibitū est.
ideo contrariū facere volo. **I**n omnibus talibus q̄n-
tumq; leue sit opus siue culpa ex genere. non de-
ē mortalis macula. **D**ecimo. diligēter visitatores
cauere habent ne admittāt denūciacionē aut accu-
sacionē illorū. q̄ preter ordinē fraterne correctionis
procedunt. quia si hoc modo pcedāt. peccat mōrtalē.
et processus nullus est. **R**acio est. quia omnis pre-
latus q̄ sic p̄ra delinquētē pcedit. trahit secretū ad-
huc ad forū suū incōgruū. et cōtra ordinē debita. quē
ecclā vult seruari. **V**n in. c. qualiter. 1. de ac. dicitur.
Si qualibet occasione pretermisit eum ordinē.
adhuc eum volum⁹ tpe oportuno obseruari. ne inde
nascantur iniurie. unde iura nascantur. **I**deoq; man-
damus. quatin⁹ ad cōsue vrē iudiciū recurrentes.
si contra predictū ordinem tamq̄ homines. exces-
sistis. non pudeat vos errorem vestrum corrigere.

q̄ positi estis ut aliorū corrigatis erro res. quoniam
apud districtū iudicē in qua mensura mēsi fueritis.
remecietur vobis. **I**tem. ij. q. A. c. accusacio. dicitur.
Si quis aduersus aliquos cōmotus fuerit aut cau
sam habuerit. prius ad eos recurrat caritatis stu
dio et familiari colloquio. ut ea de quibus forent cō
moniti sanent q̄ sananda sunt. et caritatiue emen
dent q̄ iuste emendanda p̄gnouerint. **S**i autē aliq̄
eos prius q̄ h̄ egerit. lacerae vel accusare vel infesta
re presumpserint. excoicentur. et minime absoluan
tur. ante q̄ per satisfactionē condignam egerint pe
nitenciam. **H**ic iam doctores iuris concludunt. oēs
tales mortaliter peccare. quia excoimunicacō nō im
ponitur nisi pro peccato mortali. **E**t facientes et con
sentientes. pari pena plectendi sunt. **Q**uicumq; igit̄
prelatus talibus calūniatoribus aurem prebet. et
s̄m eorum voluntatē procedit. audiaturus ē illud. qd̄
dicitur. ij. pal. 19. **I**mpio prebes auxilium. et hys q̄
oderunt dominū amicitia iunges. et idcirco rē do
mini merebaris. **A**d idem seruit q̄ dicitur. **I**sai. 1.
Princes tui inobedientes. socij furum. **F**ures hic
dicuntur. q̄ iuste famam proximi auferunt. quibus
prelati tunc se sociant. quando mordinos p̄cess̄
contra occulta peccata fieri permittunt. **E**t reuera
timendum ē. q̄ crebro a multis exceditur in hac ma
teria. siue precipiēdo siue auscultando. neq; latet q̄
difficile sit in hys debite sobrietatis mēsuram tenere.

hijſ debite ſobrietatis meſurā tenere. et præcipue
quando vehementia paſſionū exuberat: quia tūc to-
tum iuſtum putatur quod anim⁹ ſuggerit: ac omnia
dilacio ordinata. non leue martiriū ducitur. **N**onā
caſum quēdam q̄ quidam notabili prelato contigit.
et bene litterato ac exercitato in talibus. **S**iquidē
tale dedit fratrib⁹ p̄ceptū: vt quicūq; aliqd̄ cōtra ſe
audierit ab illo. **N**emulo ſuo. ſtatim ſibi indicare de-
beret. **E**rat namq; temptacio grauis inter ipſum et
emulum ſuum et cetera. **V**entū ē. vt quidam ex ſim-
plicitate ſic faceret: et cōuocatis amob⁹ ſimul. ſta-
tim emul⁹ negauit: et cetera. **O**b hoc prelatus ſerio
ſe reprehenuſ fuit. q̄ male precepſſet: tum quia
contra formam euangelicam fecerat: tum quia fra-
tres ad peccandū puocauit: tū q̄ fr̄z illū ad penā
talionis perdupit. **S**ed res plana fuiſſet ſi ſic prece-
piſſet. q̄ nullus audiret eum de illa materia loquen-
tē niſi in preſencia duozū vel triū: et tunc ſi reuocare
aut emendare noluiſſet. ſibi denūciaretur: et cetera.
Ecce qđ etiā erudito viro cōtigit. **S**imilit̄ male p̄-
cedūt quidam. tacite conſcribētes per multos dies
vel meſes fratrū defectus exquiſita quadā callidi-
tate. vt amplius eos p̄ denūciacionē viſitatoribus ſi-
endā cōfundant: qñ huiuſmōi medio tpe p̄ porē do-
mus. aut aliū virū diſciplinatū melius et quicuius
emendaretur. **V**alēt cōiter āguis in talib⁹: quia cum
noti ſint huiuſmōi calūniatores: ſciūt ſe audiēciam

nō habere nisi apud extraneos. **C**aveāt ergo visita-
tores sicut supra dictū est. ne incōsulte et sine reque-
stu aliorū tales audiant? quia s̄m aplicā sententiā
modicū fermentū totam massam corrumpit. et vna
radix amara facile multos iquinat. si non reprima-
tur. **E**ciam augustin⁹ dicit. statim vicia corripieda-
ne cepta progrediantur. aut in corde putrescāt. **E**t
seneca conformiter ad salomonis sententiā. mouet
multa dissimulanda in hominibus bone volūtatē
ppter infirmitatē humane nature q̄m valida ē ad
omnia debite faciēda. et nichilomin⁹ quedam pro-
uide plectenda. ne vicia insolecant. **Q**ui ergo nichil
in vltimū relinquere volunt. naturā perturbant. ac
eam desperatam citius q̄ emendatam ēd dūt. **V**icia
quoq; illa leuia q̄ quasi naturaliter velim⁹ nolimus
nobis adhēnt. non tantum indignatione aut obiur-
gatione opus habent q̄ cōpassione. **I**n oibus hijs
s̄m sententiā augustini. thome. et vlrici. et aliorū con-
formiter ē firmissime tenendū. q̄ tenuolēcia carita-
tis et zel⁹ iusticie debent s̄ceptz tenē. **E**t in hoc etiā
se iura fundāt. et p cōsequēs q̄ cito cōtrariū incipit
appārē in accusatorib⁹. denūciatoribus aut in q̄stio-
nū paratoribus. cautelas apponūt. et cogunt eos
probare suam intencionē. q̄ non aio calummiandi
crimina pposuerint. et si defecerint puniūtur. donec
se purgauerint. **S**i autem se purgare nequiverint.
deinceps velut illegales et insufficiētes repellūtur.

S

et ad similia amplius nō dimittuntur. **F**acit pro hoc
c. de mandato. ij. q. 1. Et. 3. q. 2. detractores. cū simili-
bus. **D**uodecimo. ē aduertendum. qd visitacōes sūt
institute pro generali reformatōe et conseruacione
monasteriorū in capite et in membris. tam quo ad
tēporalia q̄ quo ad spūalia: p̄cipue tñ propter p̄-
latos. quoz insufficiēcia solet eē cā desolacōis eozū
de monasteriorū: qñ scz nemo ē q̄ resistēdi aut emen-
dandi habet autoritatē. **T**enētur ergo ipi p̄lati corā
visitatorib⁹ tractabiles se exhibere iuxta disposici-
onē regule. et in omnibus obedire: et si opus ē. eciaz
culpam suam publice dicere de suis publicis delictis
per q̄ sciunt suos subditos scandalizatos. **N**ec ob-
stat hic dictum augustini dicentis. qd non tenentur
ne scilicet autoritas vilipēdatur: quia ī hoc casu ipi
cēsēt subditi. **S**ūt p̄terea multa prelati inuicta
q̄ nulla breuitate p̄prehēdi p̄nt. de qb⁹ inq̄sitiō fieri
solet in visitacōib⁹: s̄ sufficit h̄ pauca tangē. **P**mo.
an sint exēplares sūb⁹ suis in obseruacōe ordi⁹: qz
tāta debet elucē p̄fectio ī plato s̄m iherō: ut quid qd
dicit aut facit. regula stutū sit. **2.** si absqz p̄sonaz ac-
cepzione cūta q̄ ordinis sūt iuste dispensent: singu-
lis pro vt vnicuiqz necesse est distribuendo. **3.** an ex-
cessus subditorum feruenter corrigant et discrete:
et si quandoqz dissimulandū forte esset a penali cor-
rectione. an eciam negligent correptionem saltē ver-
balem. q̄ nūq̄ dissimulāda est: vt in ezechie. dicitur.

et in glosa. qz. dis. comessaciones. 2°. an in pmocione
vntu sint strenui? sciētes qz ois potestas ad hoc isti
tuta ē. vt vicia supprimat et vntes pmoueat: hanc
apls dicit ad romanos. 12. **Quinto.** an tpalia sine q
bus spūalia nō subsistūt prudēter absqz dilapidaci
one cōseruent: et in vsus debitos expendant. **Sexto**
an si in hys aut alijs negligentes reperti fuerint. li
benter cū omni mansuetudine et hūilitate informa
cionē et admonicionē receperūt. cum studio emenda
cionis subsequēte: hoc ei viciū icorrigibilitatis tā gra
ue in prelato iudicat. vt heresi cōpareatur. **Septimo**
si in leuibus defectibus corrigendis sint clementes?
quia fm host. licet religiosi sint per regulam corrigē
di. misericorditer tamē: nō passim more latronū sūt
in grauem carcerem detrudendi. **Quāuis** enim ad p
latū spectet correctio: si tñ nimis ē grauis: de cōsilio
sui conuētus tpanda est. **Octauo.** an de aliq crimine
sint notorie diffamati. et icorrigibiles? quia tales nō
possūt religiosiis presidere. nec ad eos p tinet iudicia
lis correctio: 3. q. 1. iudicet. **Nono.** an sint i sacra scip
tura bene docti: quia ignauia in prelato est maxime
detestanda: āgelus ei domini ē: et legē veritatis sub
diti de manu ei⁹ req̄ere hñt. **Decimo.** an sine ad offi
ciū suū idonei p tēpore currete: et an bñ pensata q̄li
tate et cōdicionē personarū. sufficiētes sint p admi
nistracione earundē. **Non** ei quicūqz ad quecūqz. et
pro q̄buscūqz. et vbiqz. et p quocūqz loco et tēpore

sufficit. ut gregorius dicit. Plerumque enim in diuersis
subditis reperitur magna disparitas naturalium et
morum. et per consequens ad illos bene dirigendos in vi-
am pacis. requiritur in prelato versatilis ingenium.
et singularis nature comitas siue magna viuendi
ars. ne quod absit propter vniuersam inopiam. si tota con-
gregatio dispendium paciatur. Sunt de hijs omni-
bus scripta plurima sanctorum et exempla horribilia
que contigerunt hijs que indigne prelaturas tenuerunt. si
vniuersa profuerint nobis. que illis obfuerunt. Ceterum de sub-
ditis visitatores inquirere habent. an scilicet timore in
sancta obseruancia ambulent. an debitam reueren-
tiam prelatibus exhibeant. an mutuam inter se cari-
tatem et pacem custodiant. an in diuinis laudibus
feruidi. in humanis colloquijs prouidi. in moribus
maturi. in conuictu cotidiano benigni. sinceri. com-
passiui. tractabiles. amabiles. religiosi. sobrii. casti.
pauperes. venerabiles. prudentes. ac in alijs vir-
tutibus spectabiles existant. Si demum id in eis
proficiat. propter quod totus labor assumptus est.
dei videlicet proximi amor. seculi contemptus. et de-
siderium vite eterne future. Siquidem corporalis
exercitatio ad modicum utilis est. et facilius respecti-
ue. sed id quod per eam requiritur. hoc est. bonum
virtutis. preciosum valde et difficile nimis. Qui igitur
illam sine isto sectatur. similis est iumento iu-
gum portanti. nec quidem de frugibus participant.

Sit igitur venerabilis patris precipua cura filios ad
spiritualia attollere per deuotionis gratiam ac iuxta de-
creta patrum ad emendationem per salubria monita. nunc
lemia nunc aspera. secundum sibi data a deo prudentiam potius
attrahere. quam per coactionem rigorosam. **Q**ui si de aliquibus
orta fuerit infamia: diligenter inquireat per ut viderine
expedire. Notoria vero crimina que examinatione non in-
digant. libere corrigant. penam per illis debitam imponendo.
Neque fatigentur animis suis per laboribus et periculis magnis
que huic solent negotio quoniam se immiscere: quam inestima-
bile est premium. quod dominus fidelibus et prudentibus seruis
suis promittit. **T**antum deo curet ut tales sint: et dominus
pugnabit per illis contra infesatos. **U**t autem tales sint:
attendere habent quod dominus in euangelio dicit. **V**igilate et ora-
te. **E**t in canticis sponsa dicit. **I**nuenerunt me vigiles
que custodiunt civitatem. **U**bi tractat Bernardus dat nobilissimam
formulam cunctis prelatibus dicens. **Q**ui boni vigilantes
que nobis dormientibus ipsi pugnificant. quasi rames
per animabus nostris reddituri. **Q**ui boni custodes. que vi-
gilantes animo. atque in orationibus pernoctantes. hostium
insidias sagaciter explorant. anticipant consilia ma-
lignancium. deprehendunt laqueos. elidunt tendiculas.
reclacula dissipant. machinamenta frustrantur. **H**ij
sunt fratrum amatores. et populi christiani. que multum
orant pro populo et vniuersa sancta civitate. **H**ij sunt
que multum solliciti pro sibi commissis dominicis ouibus. cor-
suum tradunt ad vigilandum diluculo ad dominum que fecit.

illos: et in cōspectū altissimi deprecāt̄. Et vigilant.
 et deprecāt̄ur. sciētes suam insufficiēciam in custodiē
 da ciuitate. et quia nisi dñs custodierit ciuitatē fru-
 stra vigilat q̄ custodit eam. Porro cū dñs ita preci-
 piat Vigilate et orate. ne intretis in tēptacionē. Li-
 quet q̄ absq; duplici hoc exercitio. si deliū sc; precā-
 studioq; custodū. non potest esse secura ciuitas: nō
 sponsa. non oues. Sūt demiq; electi ciuitas ppter
 collectionē: spōsa propter dilectionē: oues propter
 mansuetudinē. Merito bñ sūt serui illi quos cū ve-
 nerit dñs inuenerit ita facientes: eodē ipō coopāte.
 Cui laus est et potestas per eterna secula. Amen.

Explicat̄ q̄dam tractatus de correctiōne fraterna in
titulatu: cuius exemplar quidam religiosus pater
ordinis carthusiensis cōuentus coloniensis diuina
coadiuante sapiēcia p̄fecit. necnō p̄ijs maibus
scriptū correxit.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

